

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

6 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopis

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo
(administracija) in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " —
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna
št. 190.

Izhaja po trikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Zmaga — čegava bo?

In hoc signo vinces.

Včeraj 16. t. m. bilo je 30 let, kar je prestol sv. Petra nastopil sedanji véliki papež Pij IX., in 21. t. m. bil je slovesno venčan. Od 13. majnika v 85. letu svoje starosti, sedaj že v 31. svojega najvišega cerkvenega vladanja, od 20. septembra 1870 jetnik v Vatikanu, je 31. decembra 1870 presegel čas papeštva vsacega svojih prednikov. Božja roka se nam kaže v tej vladbi, in vsemu svetu je znan — namestnik Kristusov.

Pa ga tudi čislajo po vsem svetu. — Res je, da ima še brez števila sovražnikov, dokaj vendar le taci, kateri zavidajo ga po vnanje, spoštujejo pa po notranje. To Pij IX. dobro vé. Nedavno (29. maja t. l.) je govoril o tem poslancem talijanskih mest, ki so bila nekdanj v zvezi lombardiški (Vid. Vaterland XVII, 158). V sredi med temi svojimi Talijani spominjal se je Pij IX. tudi družih svojih častiteljev, katerih je obilo po vsem svetu in med njimi Slovenci niso poslednji.

Spominjal se je o tej priliki sv. Oče iz preteklih časov dogodeb, ktere zadevajo nekaj posebej Italijo, nekaj sploh katoliški svet; spominjal se je Pija VII., kedar se je vračal iz pregnanstva. in so zmagoslavje njegovo obhajali Lahii, in ga pri vratih vaticanske prestolnice je sprejel kralj sardinski poln sinovske spoštljivosti in ljubezni, in so radosti tej „mir, mir“ odmévali po vesoljnem svetu narodi katoliški.

Mir ta vendar ni bil po volji dvojnim ljudém, katerih nekteri so presilno hlépelj posvetne časti in slave, nekteri pa brez cerkvenega življenja in brez spominja na Boga so prekucniti hoteli vse tedanje stanove. — V ta namen — kako so si pomagali, s katerim orožjem?

Najprej so sklenili oni ljudje, mladini pačiti duha in srcé. Tako so počenjajli v preteklem stoletji, kedar so spise in knjige brezvernih pisateljev razširjevali na vse moč in prodajali jih precenó; — ali sedaj ne počenjajo ravno takó?

Po tem so snovati se jela društva, črna po imenu (carbonari), še bolj pa po delih; za njimi so razsajati jeli mladiči, mladi v letih, stari v hudobnosti in brezbožnosti; za temi še drugi, kateri so pa vsi svoje kalne in nesnažne vode speljavali v prostrano jezero prostozidarstva ali framasonstva. In to so dopustili sim ter tje, kjer bi jim bila sveta dolžnost protiviti se mu stanovitno. Iz tega groznega jezera puhtijo kužni sopari krog in krog, ter morijo — duhove.

Toda — kaj bi govoril, čemu bi tožaril zastonj; povem naj le, da prvi šuntarji dosegli so le malo, a podšuntani so duhá peklenškega nekako obsedeni z onimi puntarji vred dotirali do tje, da zdaj vzmaguje na svetu neredstvo in prevratstvo. Spolnuje se pa, kar v vsaki prekuciji, da prevrat grabi za vrat — otroke pa tudi vzroke svoje.

Gledati nam je to zanikarno zmagoslavje; ne le gledati, tudi vživati so nam njegovi hudi in prežalostni nasledki. Čim dalje, tim bolje spoznavamo, kako hinavska je bila hosana, za ktero so nasledvale stiske, plenjenja, krivice, ktere so prizadevali cerkvi in njenim pravicam. Kako muogi so se prej motili, kateri — prej slepljeni — sedaj vidijo sleparijo. Čemu ponavljati zlobe (infandum renovare dolorem), učinjene v ta namen, da zatara se cerkev Jezusa Kristusa; opomniti le hočem, da se časih trinoštvu navrglo je še psovanje. „V Kanoso mi ne pojdemo“ — tako krič sedanjega prekucevanja véliki prapornik in slepi pomagači ploskajo mu pohvalo vsi. „Iti v Kanoso ali ne iti“, pravim pa jaz, to je negotova reč; gotovo pa je, da pred zmagoviti križ pripeljani bodo enkrat vsi in prikazali se bodo pred to preslavno zastavo vsi — tudi nehoteči, in spremljevala jih bota strah in groza. Križ bo njim znamenje v pogubljenje, nam pa zastava tolažbe in veselja.

Gotovo je pa tudi, da premodr Bog rešil bode svojo cerkev ter povrnil jej mir že tukaj na zemlji po moči svetega križa. Vojskujte se torej, preljudi sinovi! le še dalje pod tem znamenjem in trpite za pravico. To nam je znamenje na boj, a tudi zmage zastava. In kedar pravim, da pod to slavno zastavo nadaljujte boj, kažem tudi očitno, da ga ni boja brez nastprotnikov, brez težave, brez upora; toda ozirajoči se na križ borimo se lahko proti nasprotnikom s krepostjo, proti težavam s stanovitnostjo, proti uporu z močjo, in proti vsem hudim naključjem s potrpljivostjo. Da, pokazati se mora v resnici, da s

križem vzmagala bode cerkev. In hoc signo vinces. Ta osoda božje previdnosti, nam tako svetla, je sovražnikom našim temna in dostikrat predmet zasmehovanja in zasramovanja. Mi pa si v prid obračajmo to preslepljenost, da se utrjujemo v veri in v dejanji tega, kar je dobro.

Sedaj naj sovražniki sv. cerkve bodo predmet naše ljubezni in naših prošelj; dokler pa za-nje molimo, zavračati moramo vedno njih zmote in njih napačne nauke, prezirati, da, zaničevati njih razkolniške shode, ter priporočati mladini, da se jih ogiba kakor najbolj strupene kače. Kakor se oni trudijo za hudo, trudimo se mi njim nasproti za dobro. Kedar hočejo oni učenost s protikatoliškim naukom, prizadevajmo si mi, kolikor je mogoče, da pomnožimo učenike zdrave véde. Ako pospešujejo oni razuzdanost, vojskujmo se mi nasproti (povem naj na glas), vojskujmo se za prostost, toda za prostost, ktera hodi vstric s pravičnostjo. Oni razdejavajo, mi pa popravljajmo. Dobrim katolikom, kakor vam, je toraj naloga, da brezbožnosti povodenj, ktero oni dan na dan razpuščajo, oježate ali jej delate jez.

Sredstvo, ktero varniše od vseh družih popelje vas k odmenjenemu koncu, pa je sloga in edinost. Edinost z Bogom, edinost med seboj, edinost z najvišimi pastirji cerkvenimi. Vzlasti po tej poti je prej omenjeni véliki papež Aleksander III. največ dosegel svojo zmago. Tako se vojskujte tudi vi torej edini in složni, da dosežete tisti namen in konec. In dosežen bode gotovo, morda celo tako, da ne bo treba hoditi v Kanoso ali v Benetke.

Naposled obrnimo se k Bogu, da nas z močjo svetega križa reši naših sovražnikov ter jih razkropi: Per signum Crucis ab inimicis nostris liberet nos Dominus Deus noster. In ker je križ sedaj znamenje za na boj, bode tudi premage in zmagoslavja zastava. In hoc signo vinces. Za to je v znamenji sv. križa blagoslovil Pij IX. vse pričujoče, njihove sorodnike in somiselnike; blagoslovim pa tudi po vsem katoliškem svetu, je dejal, vse tiste, kateri so ravno tega duha, da vsi — potujoči vedno v senci tega blagoslova — bodo vredni spoznani, hvaliti in slaviti Boga na veke.

Tega duhá smo tudi mi katoliški Slovenci. Da bomo torej vredni in deležni tega blagoslova, sklenimo v hvaležni spominj tridesetletnice njegove, da se stanovitno boriti hočemo za pravico in resnico po njegovem nauku, z njegovim orožjem, pod njegovo zastavo, da „in hoc signo“ z njim, ki je „crux de cruce“, dospemo srečno do vesele zmage Pijeve:

„Per crucem ad lucem“.

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. junija.

Avstrijske dežele.

Na Dunaji se nadaljujejo pogovori o banki. Iz ogerskega se je podal tje odsekov svétnik Köffinger, za njim bo šel v kratkem minister Szell. Od avstrijske strani se vdeležuje obravnav sekcijski svétnik Besetzny, „narodna banka“ se bo vdeležila jih še le, kadar bodo gotove.

Ministerstvo se je lotilo zdaj dijaških družeb, katerih je čedalje več. Tudi dunajsko „demokratsko društvo“ je razpuščeno, ker je mislilo resolucije spuščati zoper pogodbo z Ogrji. To društvo bi bilo tako samo ob sebi propadlo, ker so „demokrati“ na Dunaji že ob vso prejšnjo veljavo.

Puške ostraguške starejšega stroja bodo šle, kakor se „A. A. Ztg.“ iz Dunaja poroča, v Perzijo, menda jih je še okoli 300.000. Vojno gospodarstvo jih bo perzijski vladi prodalo.

Nadvojvoda Albrecht se je 13. t. m. podal v Bruselj obiskat kraljevo družino. Vračajoč

se bo najbrže obiskal tudi cara Aleksandra in cesarja Viljema v Emsu.

Sicer pa se na Dunaji vse bolj briga za dogodbe na jugu, nego za notranjo politiko ali za potovanje velikašev po toplicah.

Česka. Po smrti „otca“ vlasti — Palackega so konservativni ali stari Čehi za voditelja izbrali si brez vsakterega pomišljevanja zeta njegovega dr. Riegra, in so s tem javno spoznali, da v politiki svoji ostanejo verno in stanovitno na poti, na kateri so borili se dozdaj. Mladočehi so poskušali nekoliko priti do krmila, pa se jim ni posrečilo; narod ne mara zanje. Mestno odborništvo v Pragi je izvolilo odsek, kateri naj skrbi Palackemu za dostojen spominek. Ulica, v kateri je najdalje stanoval, dobi po njem ime „ulica Palackega“.

Znamenito je tudi, da je za župana v Pragi izvoljen slavni deklarant Zeithammer. Vsled te volitve imajo liberalni mladočeski in nemčurski listi dokaj pisarjenja, in je dr. Belski izstopil iz mestnega zastopništva.

Moravska. Dne 5. junija je šla procesija Čekjovska iz Žarošic. Malo pred Čejčami

pride proti nekoliko judom, kateri se, vidévši spredej križ in zastave, potnike z odkrito glavo, spoštljivo odkrijejo ter odkriti ostanejo, da je poslednji potnik odšel mimo. Pod Čejčami procesija dojde gospoda, v katerem so božjepotniki spoznali podučitelja v Čejčah, kristjana, kateri videti procesijo potisne svoj slammik še bolj na glavo, stopi procesiji nasproti, ter pokrit čaka, da odidejo s procesijo mimo. Kdo pač se je vedel bolj spodobno in olikano? —

Vnanje države.

Srbskemu knezu je došlo 10. t. m. troje pismo: V prvem tirja turška vlada že zapadli tribut, ki še ni plačan, v drugem obeta, da bodo turške čete nemudoma odtegnile se od srbske meje, v tretjem pa zahteva, naj se nastop novega sultana obhaja s 121 strelji iz topov. Na pisma Srbija ni dala nobenega odgovora. — Kakor se poroča, je Angleška ponudila Srbiji Bosno, tako, da bo knez vladal Bosno kot namestnik sultanov. Pa menda ne bo nič iz tega, če prav se pristavlja, da je Turčija s to ponudbo zadovoljna.

† Dr. Anton Rojc.

Zopet imam Vam poročati žalostno vest, da je naš rojak dr. Rojc 5. junija v Zagrebu dokončal svoje blago življenje. Ker je bil ta mož v Zagrebu mnogo čislán, njegovo življenje pa polno burnih ur, zato naj mi bode dovoljeno, da njegov životopis v kratkih črticah v Vašem listu narišem, ker bi mogel služiti naši mladini za uzor.

Rojc se je rodil l. 1820 v kranjski vasi Cirknu in sicer od tako siromašnih starišev, da ga niso mogli študirati dati. Ali bistroumni deček se je dopadel svojemu botru, in ta ga dá, ko je bil že 9 let star, v glavno šolo, ktero je v kratkem tako dobro izvršil, da je mogel v gimnazijo v Gorico. Ko je bil tudi tukaj svoje nauke končal, bi bili radi njegovi zlahtniki, da se posveti duhovskemu stanu, kar se lahko razumeva. Ali je imel nagnjenje bolj za druge znanosti in pota. Ko je svojim starišem obljubil, da jim bode ostal veren sin do smrti, v kakoršnem koli stanu bode, umirili so se njegovi, on pa se podá na dunajsko vseučilišče, kjer je izdelal modroslovne in pravoslovne šole, vzdrževaje se s podučevanjem otrok, a kasneje kot odgojitelj neke imenitne rodovine. Mesto da nadleguje svojega

očeta s prošnjami za podporo, pošiljal mu je še on od svojega malega zaslužka vsaki mesec do njegove smrti malo podporo.

Izvršivši pravoslovje odšel je v Tešin na Šlezko k odvetniku, kjer se je naučil poljski, a l. 1850 postal je na Dunaju z veliko pohvalo doktor prava ter bil nameščen kot avskultant v Trstu, ker je znal slovenski, italijanski in nemški. Ali že sledečega leta mu je bilu ponudena profesura kazenskega prava na zagrebški pravoslavni akademiji, ktero je tudi sprejel. In ker do takrat ni imel priložnosti naučiti se hrvaškega, slovenski pa je kot trd rodoljub dobro znal, začel je prvega polletja predavati svojo znanost slovenski, pa s svojo veliko marljivostjo naučil se je hrvaškega za pol leta tako dobro, da je v sledečem polletji v tem jeziku predaval kazensko pravo. In ker je on bil profesor avstrijskega kazenskega prava, zato ni mnogo teoretiziral, nego se je trudil, da napoti svoje učence v duh tega prava, kar se mu je zares tudi posrečilo in njegovi nekdanji slušatelji mu priznavajo zahvalno to zaslugo.

Ravno takrat, ko je Rojc prevzel to profesuro, odstopila je Hrvatska od starodavnega Verboczya, ter poprijela avstrijsko civilno in kazensko pravo, osnovano na čisto drugih načelih. Tak prelaz je celo za same juriste vrlo težaven, a kako že ne za ostali narod! Da ga zljajšajo

enim in drugim, osnovali so neki rodoljubi, med njimi tudi Rojc, časopis za domače pravoslovje, pod naslovom „Pravnik“. To podvzetje je bilo spočetka vrlo dobro sprejeto in vsestransko podpirano; ali svoji naravi se Hrvati tudi pri tem poslu niso izneverili: S početka se je neutrudeno delalo za „Pravnika“, ali nazadnje je pal ves trud na pokojnika, ki je zraven svoje profesure z velikim požrtvovanjem brezplačno službo redaktorja in pisatelja opravljal. — Zraven tega pa je izdal na svoje stroške prav praktično knjigo v prid znanosti, kojo je razlagal, namreč: „Avstrijski kazneni postupnik razjašnjen sa dva primjera“. Knjižica se je v kratkem razprodala, a dobro bi došla tudi sedanjim mlajim pravnikom. Takratni profesorji so imeli slabo plačo, a Rojcu se je rodovina bolj in bolj pomnoževala, to ga je tudi prisililo, da je prevzel službo namestnika glavnemu državnemu odvetniku (za takrat Iv. Mažuraniću). V tej službi je ostal do l. 1859, pa da si pridobi prakso tudi v civilnem pravu, opravljal je brezplačno službo izvestitelja v civilnih pravadah pri tadašnjem c. kr. zemaljskem sodu.

L. 1859, ko je bil tudi v Hrvatski uveden bilježniški red, postal je Rojc prvi kr. javni bilježnik v Zagrebu, in mislil je že, da bode mogel tako svojo obitelj dobro obskrbeti. Ali

Črnogoro, enako Srbiji, evropske vlade zeló pritiskajo in k miru priganjajo. Tako vsaj oficijozni listi poročajo. Važna pa utegne biti novica, da so hčere kneza 13. t. m. podale se v Petrograd — kakor se „Politiki“ telegrafuje.

Turška ustava je bila v vladnem listu turškem „Bassiret“ razglašena. Po tej bo Turčija dobila „narodno skupščino“, v katero se bodo udje volili na tri leta in sicer iz Carigrada njih šest, iz vsake provincije pa po trije. Kristjanov sme biti v nji k večemu tretjina. Ta skupščina se pa treh reči ne bo smela dotikati, namreč: 1. vojnega proračuna in ničesar, kar se vojne tiče; 2. ne bo imela pravice sklepati miru in vojske ne zunaj, ne znotraj; 3. o koranu še razgovarjati se ne. — Po tem takem bo imela k večemu uradnike nadzirati, sicer pa biti vladi pokorna dekla. — Tudi o časnikih je govarjenje v dotičnem oklicu; dovoljeno jim bo namreč objavljati krivice in samovoljno postopanje uradnikov. Je tudi drugje dovoljeno — dokler je policiji in sodnji prav. Opomba vredn.

Iz Francoskega ni novic občne važnosti, — k večemu ta, da se utegne Francoska v politiki o vzhodnem vprašanji združiti z Angleško, kakor o krimski vojski; pa ta novica je bosa. Vendar je Francoska najbolj nevarna takrat, kedar se Francozi dolgočasijo, ker radi napravijo kako prekucijo, če tudi le iz tega namena, da se malo razjarijo, razhodijo in razvpijejo.

Angleška se oborožuje. Londonski listi namreč pišejo, da ima odriniti oddelek 12.000 mož vojakov za suho zemljo proti Malti — za stražo. Ravno tako je ukazano vsem ladijam in mornarjem pripravljenim biti za vsak hip. Na Gibraltar je šel ukaz, da ima biti tam vedno pripravljenega živeža za 2000 mož na šest mesecev.

Španski uradni listi poročajo, da je don Karlos 7. t. m. z generaloma Dorregaray in Ceballos dospel v Mehiko in bil po duhovščini slovesno sprejet. Tej novici pripenjajo brž drugo, namreč, da misli tam doseči to, česar na Španskem ni mogel, in ustanoviti cesarstvo, — ter mu žele boljše srečo, kakor jo je imel cesar Maksimilijan. Da je to prazno besedovanje, vsak lahko sprevidi.

česar se je nadejal, to se ni zgodilo, nego celó ravno nasprotno. — Rojc je bil posebno blagega srca, in zares se ne bi bil mogel najti človek, ki bi mu bil Rojc sovražnik; ali tim več jih je imel on sam.

V oni dobi, ko je bil on general-prokurator, bil je nek sodnik zaradi nečistega posla pri menjicah za kazen premeščen iz Zagreba v Temešvar; ali kot madjaron pozneje zopet prestavljen v Zagreb in postavljen ravno za predsednika sodnije, kakor da ni nič umazanega poprej bilo. Le-ta je sumničil Rojca, da je bil brž ko ne on odkril njegova zla dela, ter ga je začel sovražiti iz cele svoje odveč hude narave, katero je Rojc v kratkem čutil. Vsled vpeljane proti njemu preiskave bil je precej od svoje službe javnega bilježnika odstavljen; preiskava se je z vso strogostjo vodila in da se ne bi Rojc menda ustavljal, so ga zaprli. Štirinajst mesecev je zdihoval v ječi; nazadnje pa je prišlo do konečne javne razprave, Rojc je bil čisto nedolžnega spoznan, in ta sodba potrjena od vseh višjih sodnij. Ali še le l. 1872, ko je bil tri leta odstavljen od svojega zvanja in brez kruha, tako da je komaj svojo rodovino živil, bil je zopet postavljen v službo javnega bilježnika; ali moralne in materijalne škode mu ni nobeden povrnil, da pač je moral dolgo čutiti ono grenko

Izvirni dopisi.

Iz Celja, 14. jun. (Nesreča.) Danes že pozno ponoči smo pokopali dva mlada Francoza: Jacques in Lonc Sagnier (Sanjé), prvi je bil 25, drugi 27 let star. Žrtvovala sta svoje življenje iz ljubezni do bližnjega. V žrečki župniji poleg Konjic se podajo 12. t. m. trije delavci v neko jamo ondašnjega rudokopa; toda ni jih bilo več na svitlo: zadušili so se. Za njimi se podasta, dasiravno so ju svarili — v jamo zgoraj imnovana moža, prvi vodja, drugi uradnik pri rudokopu, iskat delavcev, ki jih tako dolgo ni na dan. Toda nista ne unih otela, ne sama več prišla iz pod zemlje, tudi ta dva sta se zadušila. Prepeljali so ju v Celje, kjer ju je obilo ljudstva spremljalo k pogrebu. Večni mir blagima možema!

Iz ormuškega okraja, 12. jun. Nek dopisnik iz Šalovec je nedavno v „Slov. Narodu“ jecljal o bralnem društvu pri št. Miklavžu, ki se namerava osnovati. Pravi namreč, da je „Sl. G.“ goljufal, ker je poročal, da se je pri sv. Miklavžu osnovalo bralno društvo. Res, strašna goljufija! Toda, gospod dopisnik iz Šalovec, pomeniva se malo o tej goljufiji. Nedavno je „Slovenec“ priobčil dopis „od Ormuža“, da se je pri sv. Miklavžu osnovalo bralno društvo, toda vse v dopisu navedeno so bile sanje, kar dotični dopisnik konec dopisa sam pravi, da le želi, da bi se te sanje v kratkem vresničile ter naj bi se tudi drugje po „Sloveniji“ enaka društva ustanovila. Ta dopis je pa „Slov. Gosp.“ z nekterimi besedami posnel in priobčil kakor čisto dognano in gotovo reč ter prezrl besede „Slovenčevega“ dopisnika o sanjah. — To je vse in to se trobi zdaj po svetu za goljufijo!

Gospodine dopisnik in Šalovec! Berite dotični dopis v „Slovenec“ in našli ne boste pač najmanjše iskrice goljufije, marveč čisto nekaj koristnega, ker oni dopis je sprožil bralno društvo v št. Miklavžu, katero se bode zdaj res osnovalo, nadalje pa je dopis dokaz temu, kako lahko se taka zeló koristna društva ustanové in vzdrže, dalje se v dopisu natančno pripoveduje o ustanovitvi, vzdrževanju in delovanju takega društva, kar je zopet le spodbuda k osnovanju. In to vse bila bi goljufija!! „Slovenčev“ dopisnik, vredniki „Slovenca“ in „Gosp.“ gredo

resnico znanega izreka: „calumniare audecter, semper aliquid haeret“. Ali njegovega sovražnika je zadela še večja nesreča: on živi še dandanes tužne dni v — norišnici. Poprej je pa še trudil se podkupiti preiskovalca R—va, ker je tako točno postopal po njegovih napotcih, in ko je 14 mesecev iztražival, da Rojcu hudobijo dokaže: našla je sodnija, da je ves njegov ogromi posel — šušmarija. In to je bil sad pravosodja naših poprejšnjih madjaronskih vlad!

Dr. Rojc je bil posebno izveden jurist, ter je svoje posle vrlo točno izdeloval, tako da bi se mu mogla poprej očitati obširnost nego površnost. Zato se bode težko dal nadomestiti. — Pri vsem tem pa je bil tudi mnogo iskreni in stalnejši rodoljub, nego mnogi vikači; v njegovi hiši se je mnogo več hrvatski govorilo nego v drugih, čeravno ni bil rodod Hrvat.

Njegov patriotizem mu je bil jako mnogo na škodo tudi v njegovi malo poprej opisani zgodbi žalostne dobe; ker so patriotizem takratni mogočnjaki smatrali za hudobijo ter z vso silo trudili se, da ga pokončajo — podlage orožja pa ni žalibože, manjkalo, da se jim je mudilo za take ostudne posle. — Ravno s tem duhom je navdahnil Rojc tudi svojo deco, kateri je bil v obče oče, kakoršnemu se težko par najde, ter je za njihovo odgojenje v strahu božjem vsako žrtvo dragovoljno doprinašal.

tedaj nad ričet, če jih šalovski dopisnik pri državnem pravduštu zatoži! Gospod dopisnik „Slov. Naroda“ bo nam vendar še toliko poštenosti pustil, da ne bomo Brandstetterjevi pajdaši v celjski jetnišnici. Ka-li! Sicer pa se hočemo vdati nemili osodi, ki nas kot goljufe čaka. Vsakako pa je čudno, da se izmed „Gosp.“ bralcev nikdo drugi ne oglasi o tej goljufiji kakor ravno „Narodov“ dopisnik iz Šalovec. Če vam je za šentmiklavško bralno društvo toliko mar, zakaj pa se ne ganete in tamošnjih narodnjakov za ustanovitev takega zeló koristnega društva ne spodbujate? Mar hočete mu s tem svojo veselo sočutje in pomoč skazati, da v „Slov. Naroda“ pišete o goljufiji? Vi hočete imeti pri št. Miklavžu omenjeno društvo čez noč in dan ustanovljeno, ne premislite pa, da se taka reč nikakor prenačiti ne sme, posebno pri št. Miklavžu ne, kjer tako ni potrebnih moči na izbiro, pri občinstvu, ki ni svitlega bogastva, tudi denarjev ni obilo. Najprej se je treba dobro pripraviti, da se društvo, če je že osnovano, potem more vzdrževati in vspešno delovati. Vse kaj ložega bi bilo, tako društvo v vašem Središču osnovati, kjer imate duševnih in materijalnih moči dovolj, toda če se taki kraji ne ganejo, potem se pač ni čuditi, da je obče po „Sloveniji“ neka malomarna tihota. V krajih, kjer bi društva sijajno delovala, se delati noče nič za tako reč, marveč misli se raji na egoistične nakane, na obogatnje in vrh tega še ali na strankarsko ali na osebo sovraštvu, in to velja žalibog sedaj po vseh večih vaseh, trgih in mestih.

Tedaj gospodine dopisnik iz Šalovec, delajte tudi vi nekaj, ne brcajte pa le tistih ljudi, ki jim je za res toliko in še bolj mar za narodnost, kakor vam. S takim vedenjem ne delate časti niti sebi niti svoji stranki, marveč s tem pokazete neko strast, srditost do ljudi, ki so sicer marljivi narodnjaki, a se nočejo vdati na milost in nemilost vašemu brezverstvu.

Razne reči.

— V mestnem zboru ljubljanskem so se pri zadnji seji narodni svetovalci prav vrlo poganjali za volilcev svojih blagor. Med drugimi je bilo na vrsti zahtevanje ministerstva,

Da bi bil Rojc tako zgovoren, kakor učen, tako premeden, kakor naiven, tako drzen, kakor je bil plah — bil bi daleč prišel. Ali on ni imel nobene ambicije, ni iskal druge slave niti zabave, nego svojo rodovino, pri kateri je bival vse proste ure. Pa tudi teh ur je bilo vrlo malo, ker je bil navajen po ves dan do kasne noči delati. On je bil drugač čvrste postave in dobrega zdravja, ali duševna muha za onih 14 nesrečnih mesecev podgrizla mu je telesno moč, kar je kazala osivela glava, a neutrudljiva delavnost prelomila jo je čisto prerano za njega in za njegovo rodovino; že lani se je začela razvijati v njem huda bolezen, širjenje srca, koja je bila po zimi jenjala, da se spomladi z večo silo povrne ter ga čisto pokonča. O njem se more reči, kar se redko Hrvatom dogadja, da je opešal od premnovega posla, nesluteč, da mu ta preveliki duševni napor zdravje podkopava, — dokler ni bilo prekasno ter danes lije grenke solze na njegovem grobu ostarela mati, brat s sestrami in vdova s peterico nepreskrbljene dece. — Imajo pa tudi vzrok k temu, saj je bil vendar oče, kakoršnega ne bodo več našli. Bog jim naj pomaga, a pokojnemu našemu rojaku naj bode miren grob v zemlji, za katero je toliko delal in jo tako iskreno ljubil!

J. St.

da mesto povrne zakladu normalno-šolskemu tisti denar, ki ga je Gajdič pokradel. Narodni možje so pri tej priliki hudo grajali slabo mestno gospodarstva tistega časa, pod katerim je bilo Gajdiču mogoče toliko svoto izneveriti, in rekli, naj bi se tisti k povračilu prisilili, ki so s svojo brezskrbnostjo to škodo zakrivali. A nasprotna večina je vendar sklenila, da mesto povrne to škodo. Več o tej mikavni seji bomo poročili ob priliki. — Po javni je bila tajna seja, kakoršnih so se bili nasprotniki že privadili. Gosp. Regali je energično protestiral zoper take seje sploh, ker volilci ne vedo, kaj se pri njih godi. Največkrat se v njih dovoljujejo plačila, posojila in nagrade magistratnim uradnikom, služabnikom in mestnim policajem, in druge enake reči, ki so z mestno blagajnico v tesni zvezi.

— Kamniška čitalnica. Peterica igralci in igralcev „Dramatičnega društva“ napravi v kamniški čitalnici slovesno gledališko predstavo v nedeljo 18. t. m. Predstavljali se boste dve mični igri: „Kdo se zadnji smeje“, in „Dva gospoda pa jeden sluga“, druga s petjem. Kapelnik g. A. Stöckl bode petje spremljal ter igral pri predstavi na glasoviru. Nadejamo, da se bo mnogo občinstva zbralo, in želeli bi bilo, da bi se v naših mestih in trgih, ker bi bilo mogoče, napravljale take predstave, da tudi taki prijatelji vidijo, kako napreduje naša dramatika, ki nimajo prilike predstave v dež. gledišči videti.

— Cerkvene skladbe. Našim cerkvenim pevskim zborom bodo gotovo jako vstregle tri „Ecce sacerdos magnus“ z responsoriji za škofovo obiskovanje, ktere je ravnokar v lahkem štilu na svetlo dal g. Ant. Foerster. Ena skladba je sestavna, dve ste razstavno zloženi. Ker se tem podobne besede tudi za gradual rabijo, se lahko pojo ter antifone pri dotičnih mašah. (Veljajo 50 kr.) — Od tega skladatelja se še dobi: 6 „Tantum ergo“ (po 50 kr.), dve veliki slovenski maši (po 50 kr.), „Lamentacije in Očitanje“ (po 40 kr.), „Pevska šola“ (po 60 kr.). — Slavne redakcije drugih slovenskih časnikov so vljudno naprošene, da bi blagovolile to naznanilo v prid dobrega cerkvenega petja ponatisniti.

Gospodarske reči.

Banka „Slovenija“.

Z doplačilom 15% na delnice se je pričela druga doba banke „Slovenija.“ Vodstvo je dobilo v roke okoli 70.000 gold. Ali kmalu se je spoznalo, da je stan bankin slabši, nego se je mislilo. Kazale so se zmiraj z novega rane. Zaostanki pri agentih, posebno po Českem in Ogerskem, so bili le malo vredni, ker se jih je dalo prav malo iztirjati. Vrh tega se je pokazalo sem ter tje še kaj trohlivega, kar je bilo do tje zakrito.

Novemu vodstvu se mora pripoznati, da je brž skrčilo stroške gospodarstva in skušalo pomnožiti dohodke, kolikor mogoče. Kako je ravnalo, o tem smo obširneje govorili v našem listu že lansko leto. Takrat smo tudi izrekli nado, da se bo pri takem ravnanju, če le občinstvo pomaga z zavarovanjem, „Slovenija“ izkopala sčasoma iz vseh težav, kar res ni bilo lahko, ker je bila pregloboko se pogreznila, prišedši ob denar in — kar je še huje — ob zaupanje; k zadnjemu ji je izdatno pripomogla neizvedenost večine našega občinstva o zavarovalnih rečeh. Pri vsem tem kupčija ni šla preveč slabo, bilo je vkljub temu mnogo dela in zaslužka, da po domače govorimo; a bilo bi obojega lahko še več, da bi ne manjkalo zaupanja. Kakor je namreč razvidno iz poročila pravnega sveta, je bilo l. 1875 neposrednje, t. j.

naravnost pri banki zavarovanega blaga za 6¹/₂ milijona gold., in zavarovanje se vedno še množi, vkljub slabemu glasu, na kterega je prišla banka zdaj. Da pri takih razmerah vendar-le še banka ni mogla shajati vkljub doplačilu na delnice, da je celó tudi doplačilo šlo tje, kamor prvo vplačilo, tega so, kakor smo že nekoliko omenili, krive stare jame, ki se morajo še zmiraj zasipati, pa tudi neugodne zveze z drugimi bankami in agenciji v Pragi in v Peštu, ki ste še zmiraj soda brez dna, največ pa nesreče po ognju, ki so banko lansko leto zadele. Likvidiranih, t. j. za poplačanje potrjenih škod je bilo 64.000 gold. (največ na Českem in Ogerskem), vplačane zavarovalnine pa le 31.000 gld. Teh nesreč ni nihče zakrivil, k večemu bi se utegnulo očitati nekterim agentom, da so vzeli v zavarovanje kake preveč nevarne reči; a to ne spada sem, ker v tem obziru je vsako nadziranje nemogoče. Stroški za gospodarstvo in uradnike so znašali 36.000 gold., tako da je imela banka čez 41.000 gld. zgube.

Vendar ta zguba ni tako strašna, da bi mogla delničarje ostrašiti; pri vsaki kupčiji — in to je gotovo tudi zavarovanje, — mora človek pripravljen biti ravno tako na zgubo, kakor na dobiček. Ali se bo koj splašil, če mu prvi poskus spodleti? Ali ni lahko mogoče, da kakor je banko lansko leto zadelo nenavadno veliko nesreč po ognji, prihodnje leto ali več let zaporedoma ji ostane sreča na strani in ji sedanjo zgubo nazaj prinese?

O absolutno slabem stanju banke „Slovenija“ se tedaj ne dá še naravnost govoriti, ampak le o tem, da ji manjka denarja. Osnovana je, kupčije ima napeljane, podobna je vozu, ki je trden in dober, a zato ne more naprej, ker mu manjka mazila za kolesa. Ko bi delničarji imeli voljo in moč priskočiti z mazilom in zaupanjem, potem bi že šlo, ni nas skrb zaradi tega.

Absolutno, t. j. sama na sebi tedaj banka ni na slabem, pač pa relativno, namreč pri naših razmerah, zavoljo nezmožnosti večega dela delničarjev do novega vplačila, ktero zahteva ministerstvo, ker hoče videti kak zaklad za škodo, ki bi utegnile zadeti banko, ono hoče imeti bolj trdno materijelno podlago. Taka je tudi vodstvu ljuba, da lahko brez odloga plačuje škode in si s tem hrani in pridobiva zaupanje, in vsled tega je bil opravični svet prisiljen zadnjemu občnemu zboru staviti predlog za doplačanje na delnice; koliko naj se vnovič doplača, to določiti je bilo prepuščeno občnemu zboru. Kaj je ta storil, je znano. Dobro vedoč, da vsa ta reč sega globoko v meso vseh stanov naroda našega, ni hotel se prenagliti z nobenim sklepom, ampak izvolil je tri može, ki imajo s pomočjo strokovnjakov in izvedencev kolikor se dá natanko določiti stanje banke in zboru potem predloge staviti.

Kaki bodo ti predlogi?

Mogoče je le trojno: 1. doplačanje, 2. stopljenje s kako drugo enako banko (ali po domače: prodati vso kupčijo), 3. likvidiranje ali konkurs. Le eno tega trojnega je mogoče, ker takó ministerstvo ne pusti dalje banki delovati in tudi ona sama ne more naprej. Eno teh trojnih bodo pri zadnjem zboru voljeni može predlagali, gotovo pa to, kar se jim bo po natančnem spoznanju stanja najbolje, najprimerneje, najbolj mogoče zdelo. Predno pa se to zgodi, pretresajmo mi to reč, ker smo pri zadnjem občnem zboru zapazili, da jih je bilo mnogo, ki o vsi tej reči pravega pojma nimajo, ker ne vedo, kake so dolžnosti delničarjev in kake njihove pravice do banke.

(Konec prih.)

Umrli so:

14. in 15. junija. Albina Pereber, kondukt. hči, 16 l., za pljučno sušico. Julijana Rus, mizarja otrok, 16 m., za pljučnico.

Eksekutivne dražbe.

22. junija. 2. Mart. Malešič (400 gl.) v Metliki.

Štajarske.

19. junija. Jože Kepa v Ragacu 920 gl.
21. junija. Jožefa Murnik v Bistrici.
23. junija. Marija Vrtačnik v Podpeči (3).
Fr. Šušterič (3), in Mart. Valenčak 1196 gl., vsi v Kozjem. Joh. Osim v Studencih 4600 gl. (2).
Juri Metličar 1866 gl. Cenc Homer v Puščavi 450 gl. Blaž Jelen v Sedlačku 1866 gl. (2).
Kuna Brumec 850 gl. v Starivasi (3), in Štef. Rieser pri Vidmu 9950 gl.

Telegrafične denarne cene 16. junija.

Papirna renta 65.25 — Srebrna renta 68.75 — 1860letno državno posojilo 108.75 — Bankine akeije 811 — Kreditni akeije 135.60 — London 121.60 — Srebro 103.25 — Ces. kr. cekini 5.75 — 20frankov 9.67.

Pismeno naznanilo

o zdravilni lastnosti in moči

pravega

Wilhelmvega

antiartritičnega antirevmatičnega

čaja za čiščenje krvi.

Blagorodni gospod Wilhelm!

Pravi Wilhelmovi, gori imenovani čaj, kterega se je v malo mesecih ko se je za nj zvedelo, vse poprijelo, in je bil celó od zdravnikov priporočen, ker je bilo znano, da iz Wilhelmovega kemičnega laboratorija ni še nikdar nič slabega prišlo, napolil je tudi mene, neprestano z njem poskušati; nasledki so bili taki, da sem se pogosto žutil. Dolžnost mi je tedaj v korist bolnega občinstva storjene skušnje o moči imenovanega čaja vestno in v posnemanje zapisati tem več, ker se je ta kri čistilni čaj, kakor vnanji listi poročajo, pri najvišji gospodi ptujih dežel z najboljšim vspehom rabil. Bolnemu človestvu naj bi se s tem mnogoizkušnen zdravičen studence odprl.

Izvrstno se je obnesel Wilhelmov kri čistilni čaj pri revmatičnem vnetju, posebno če isto pri spremenu vremena ali po zimi huje nastopi. S porabo nekolicnih zavitkov dosegel sem povsod znatno olajšanje. Izvrstno se bori ta čaj s putko, boleznijo, ki ima globoko svoj sedež, ter konečno premaga. Začetni uspeh tega čaja poznati je po zbadanju po bolnem kraju. Ravno tako dobro obnese se ta čaj pri trebušnih boleznih ljudi, kteri mnogo sedé, in jim zasedeni ogljenčevó kri očisti. Priporočati je tudi njega moč pri dolgih počasnih boleznih jeter, pri raztezanju in otekanju. Izvršten je ta kri čističi čaj za pripravo rabe mineralne vode proti ravno imenovanim boleznim. Konečno je prijetno nadomestilo toplie vsem tistim, ki so po svojem poklicu ali premoženju zadržani iste obiskovati. Vse to v čast lekarju gospodu Francu Wilhelmu v Neunkirchenu.

Dr. Julij Janell,
prakt. zdravnik.

Primerjal in z izvornim nekolicovanim pismom v natančnem soglasju našel.

Jamnitz, tri in dvajsetega junija leta tisuč osemsto sedemdeset in četrtega.

(L. S.)

Dr. Friderik Heidler,
c. k. bilježnik.

Svarimo pred ponarejanjem in sleparijo.

Pravi Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi se dobiva le iz prve mednarodne fabrikacije Wilhelmovega antiartritičnega antirevmatičnega čaja za čiščenje krvi v Neunkirchenu pri Dunaji ali v mejih po časnikih navedenih zalogah.

Zavitek, v 8 obrokov razdeljen, po predpisu zdravnika pripravljen, s podukom v različnih jezicah 1 gld., posebej za kolek in zavoj 10 kr.

Na ugodnost p. n. občinstva ima Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi tudi: V Ljubljani Peter Lasnik; v Kranju lekar K. Šavnik; v Postojni, Jožef Kupferschmid; v Gorici lekar Franzoni; v Novem mestu Dom. Ricoli; v Metliki lekar Alf. Matter; v Beljaku Matevž Fürst; v Celju Baumbach in Franc Rauscher; v Mariboru Alois Quandest; v Celovcu C. Clementschitsch; v Prassbergu Tribuc; v Varaždinu lekar dr. Katterju, lekarju.